

Pon, 19-9-2022, 09:21:44

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o priložima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

ASTRATEx

Jednodijelni kupaći kostimi

Odaberite one najljepše

[POGLEDATI](#)

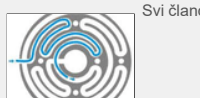
Poveznice

P.I.P. NAKLADA PAVIČIĆ

HKZ u Švicarskoj

OBNOVA

Snalaženje

Svi članovi smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

[Odjava](#)

Davor Dijanović

Fragmenti hrvatske zbilje

Implikacije ukrajinskog rata na hrvatsko sigurnosno okruženje

Objavljeno: 14. rujna 2022.

14 komentara

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti (V.)

Kao mjesto sukoba regionalnih i velikih sila područje bivše Jugoslavije, koje se danas naziva „Zapadni Balkanom“, nedvojbeno predstavlja potencijalnu sigurnosnu žarišnu točku na područje Europe. Francis Fukuyama nedavno je izjavio kako Zapadni Balkan i dalje ima dovoljno goriva za zapaliti veliki požar. Je li njegova konstatacija pretjerana? Nema nikakve dileme da se nove sigurnosne realnosti na istoku Europe reflektiraju i na Zapadni Balkan. Mnogi analitičari upozoravaju da bi Moskva mogla destabilizirati regiju jer ruski predsjednik Vladimir Putin traži prostor za protuudarac. Kao fragilno i nestabilno područje, slijedom navedenoga, Zapadni Balkan predstavlja idealnu priliku.

Koliko se realno rat u Ukrajini može prelići na hrvatsko sigurnosno okruženje?

Za početak treba jasno apostrofirati kako su napadom na Ukrajinu granice mogućeg postale mnogo ekstenzivnije. Rusija ni povijesno ni danas nije imala sposobnosti i kapacitete za ovladavanje ovim područjem, ne postavlja se pitanje projiciranja utjecaja i destabilizacijskog djelovanja kao mogućeg asimetričnog odgovora protivnog zapadnim interesima. Ključna točka projiciranja ruskog utjecaja pritom je nedvojbeno Srbija. Rusija i Srbija imaju političke, povijesne i vjerske poveznice koje Srbiju čine ključnom potencijalnom točkom širenja ruskoga utjecaja na Zapadnom Balkanu. Srbijski nacionalisti ponose se time što ih na Zapadu percipiraju kao „male Ruse“.

U članku o Putinovim saveznicima u Europi Deutsche Welle je u veljači ove godine upozorio: „Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić također prima pomoć u izbornoj kampanji iz Moskve. Prema izvještajima medija, Moskva daje toj zemlji ogroman popust na cijene plina - do svibnja. To bi moglo utjecati i na izvanredne opće izbore 3. travnja. Vučić, kao i mnogi njegovi sunarodnjaci, Rusiju smatra 'velikim bratom'. U znak solidarnosti, Srbija je 25. listopada 2019. postala prva europska zemlja koja je zaključila sporazum o slobodnoj trgovini s Euroazijskom gospodarskom unijom. Unatoč političkim i kulturnim vezama s Moskvom, Beograd se kreće na dva kolosijeka. Iako Vučić odbacuje sankcije uvedene Moskvi nakon ruske aneksije Krima 2014. godine, on sada izražava veću suzdržanost nakon ruskog priznanja 'narodnih republika'. Govoreći za list Moscow Times Vučić je rekao da je 'Srbija na europskom putu i da podržava teritorijalni integritet Ukrajine, iako je 85 posto stanovništva na strani Rusije'. Srbija je kandidatkinja za članstvo u EU-u, a tamošnja vlada želi također smanjiti gospodarsku ovisnost od Moskve. Zato planira izgradnju novog plinovoda koji će Srbiju povezati s grčkom plinskom mrežom“.

„Srpski svet“ podrazumijeva jedan državni prostor

Unatoč željama Berlina i drugih centara moći o tome kako će Srbija smanjiti ovisnost od Moskve, srbijska politika proteklih godina sve snažnije poprira konture oživljene velikosrpske ideologije. Srbija se snažno naoružava, a nastoji svoj utjecaj širiti i na području bivše Jugoslavije. Srbijski ministar unutarnjih poslova Aleksandar Vulin – koji često istupa kao svojevrsni megafon Aleksandra Vučića, bivšega radikala iz Šešeljeve Radikalne stranke – ne jednom je istaknuo kako „srpski svet“ podrazumijeva jedan državni prostor. A kako se pod „srpskim svetom“ vide i teritoriji Srbiji susjednih zemalja jasno je kako se radi o ekspanzionističkoj ideologiji koja danas služi kao eufemizam za raniji projekt „Velike Srbije“. Pritom treba jasno reći kako je pojam „srpski svet“ uzet iz Rusije. Rusija već godinama govori o „ruskome svijetu“, a pod njime podrazumijeva i prostor Ukrajine.

Srbijsko društvo, prema svim relevantnim istraživanjima javnoga mnijenja, većinski je proruski raspoloženo, no zapadni utjecaj je u Srbiji mnogo jači nego što bi to netko površno mogao zaključiti. Iako nije uvela sankcije Rusiji, Srbija je ipak nakon zapadnih pritisaka morala dati javnu potporu ukrajinskom suverenitetu.

Još od vremena predsjednika Vojislava Koštunice Srbija vodi multivektorsku vanjsku politiku koja se još zove i „politika četiri stuba“, a ti su stupovi: Rusija, Kina, SAD i EU. Politika sjedenja na dvije stolice dolazi u pitanje nakon ruske agresije na Ukrajinu. Na Zapadu se sve više zaziva oštrij pristup prema Srbiji. Suradnik američkog Istraživačkog instituta za vanjsku politiku Richard Kraemer tako je nakon agresije na Ukrajinu objavio članak „Srbija na ivici“ u kojemu ističe kako je došlo vrijeme da se Republika Srbija „otvoreno smatra za ono što jest: čvrsti ruski i kineski saveznik koji vodi poluautoritarna vlast koja proaktivno teži

HR kalendar

- 18. rujna 1895. rođen Ivo Tijardović
- 18. rujna 1930. rođen Vlado Gotovac
- 18. rujna 1942. umro Čiro Truhelka
- 18. rujna 1991. – ratna zbiljanja
- 18. rujna 1993. – ratna zbiljanja
- 19. rujna 1850. rođen Mate Meršić Miloradić
- 19. rujna 1991. – ratna zbiljanja
- 19. rujna 1992. – ratna zbiljanja

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

ideološki
prijetnja r **Izdvojeno**

m teritorijalnom širenju na Zapadnom Balkanu". Kraemer upozorava da je današnja Srbija
roatlantskoj sigurnosti.

„Pod Srpskom naprednom strankom (SNS) predsjednika Aleksandra Vučića, Vlada Srbije ubrzano gradi svoju vojsku, otvoreno podržavajući nacionalističke provokatore u susjednim državama, učvršćujući veze Beograda s Moskvom i konsolidirajući partnerstva s Narodnom Republikom Kinom (NR Kinom). Kao sastavni dio svojih napora da aktualizira ideologiju 'Velike Srbije', vrh Srpske i Ruske pravoslavne crkve blisko i u dogovoru surađuje sa svojim političkim kolegama. Bez značajnog pomicanja na Zapad u svojoj orijentaciji, Srbija će nastaviti autoritarnu putanju usklađenu s američkim protivnicima", upozorio je Kraemer.

„Istinski demokratsku i euroatlantski orijentiranu Srbiju tražili su i Bruxelles i Washington. Ipak, desetljećima poslije nasilnog raspada Jugoslavije i intervencija Organizacije Sjevernoatlantskog pakta (NATO) 1990-ih, većina Srba odbacuje suradnju s NATO-om i ravnodušni su prema Europi. Shodno tome, SAD i njihovi demokratski saveznici u Europi su manje sposobni iskoristiti potencijalno članstvo kao 'mrkvu' za euroatlantske integracije. Odnose sa Srbijom dodatno usložnjava i otvoreni 'zagrljaj' Aleksandra Vučića i Pekinga i Moskve", ocjenjuje Kraemer.

Kriza na Zapadnom Balkanu?

Kraemer upozorava se da se kriza ponovo nazire na Zapadnom Balkanu.

„U Bosni i Hercegovini, član Predsjedništva Milorad Dodik i Skupština Republike Srpske (RS) u Banjaluci surađuju u nastojanju bez presedana za odcjepljenje od BiH; u tijeku su pripreme za moguće nasilje. Također u susjedstvu, crnogorsko društvo je vjerojatno politički podjeljenije nego ikada prije u svojoj modernoj povijesti. Ako se podsjetimo pokušaja rušenja demokratski izabrane vlasti u Podgorici 2016. godine, postoji potencijal za međusobno političko nasilje. U susjednoj Sjevernoj Makedoniji, maglovita europska perspektiva oslabila je prozapadne socijaldemokrate, u odnosu na euroskeptične, prorusk političke snage", smatra Kraemer.

Prema njegovoj ocjeni, ključni izvori te nestabilnosti potiču iz Srbije i predsjednika Aleksandra Vučića. „Vlast njegove SNS politički, finansijski i kulturno pomaže ultranacionalističke grupe aktivne u susjednim zemljama. Vlada SNS-a radi u tandemu sa Srpskom pravoslavnom crkvom (SPC), kontinuiranim protivnikom dubljih europskih i euroatlantskih integracija, društveno-vjerske tolerancije i priznavanja državnosti Kosova. Sastavni dio makinacija srpskih vlasti i crkve je svojevrsna 'simbioza' i potpora koju dobivaju od predsjednika Ruske Federacije Vladimira Putina. Shodno tome, postoji trijumvirat Beograd-Moskva-SPC s njegovim zajedničkim i posebnim planovima. Zajedno, oni su desetljećima strateški poticali fanatične i iredentističke poruke preko lokalnih antizapadnih/proruskih ispostava i aktera. Njihov utjecaj i propagandne kampanje uspele su spriječiti širu potporu javnosti europskim integracijama, članstvu u NATO i liberalnoj demokraciji", smatra autor.

„Dok je Miloševićeva autoritarna i ekspanzionistička politika bila smjela i neskrivena, Vučić koristi fini privid prozapadne retorike dok se na domaćem planu na autoritaran način bori za uspostavljanje totalne kontrole, a izvana se predstavlja kao pouzdan jamac regionalne sigurnosti. Pedantno balansirajući svoj diplomatski stav, Vučić izbjegava nacionalističku retoriku u svojim interakcijama sa službenicima EU-a, dok tiho održava i unapređuje nacionalističke ciljeve. Taj prikriveni pristup – obavijen demokratskim pozlatama – odvlači pažnju Zapada, dopuštajući tako Beogradu da se koncentriira na svoj plan oživljavanja 'Velike Srbije'. Bez obzira da li se radilo o Miloševiću, Vučiću ili nekom sljedećem, ova jedinstvena imperijalna ambicija opstaje kao vodeća inspiracija i katalizator za srpske populiste", navodi se u tekstu.

Točke napada „srpskog sveta“: Kosovo, Crna Gora i BiH

Posebne aspiracije Srbija ima području Kosova i Metohije. Srbija ne priznaje samostalnost svoje bivše pokrajine, a nerijetko, posebno na sjeveru Kosova, dolazi do dizanja tenzija, postavljanja balvana i pušaranja jer Srbi na sjeveru države Kosovo ne žele implementirati kosovske automobilske tablice. Ipak, treba podsjetiti da je na Kosovu izgrađena jedna od najvećih američkih vojnih baza u Europi – Bondsteel. Bilo kakva srpska akcija bila bi sasječena u korijenu.

Srbijanske aspiracije jasno su izražene i u Crnoj Gori u kojoj živi oko 30 posto etničkih Srba. Srpski nacionalisti na Crnu Goru gledaju kao na srpsku pokrajinu - „so srpstva“ odnosno „srpsku Spartu“. 2016. godine u Crnoj Gori je došlo do pokušaja državnog udara u režiji Beograda i Moskve, no on nije uspio tako da je Crna Gora godinu nakon toga postala članica NATO-a. Ipak, u godinama nakon toga dolazi do snažnog djelovanja Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori (tzv. litije), što na posljednjim parlamentarnim izborima rezultira pobjedom prosrpskog bloka stranaka. Ipak, za sada nema naznaka da bi Crna Gora mogla skrenuti prema Beogradu odnosno Moskvi.

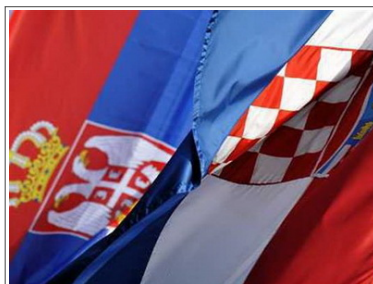
Mnogo je opasnija situacija u Bosni i Hercegovini. Kraemer je ispravno upozorio kako član Predsjedništva Milorad Dodik i Skupština Republike Srpske (RS) u Banjaluci „surađuju u nastojanju bez presedana za odcjepljenje od BiH“. Dodik je već mnogo puta jasno poručio kako stanje u svijetu ide u prilog odvajanja Republike Srpske od BiH i kako samo čeka taj trenutak i da će odmah proglasiti neovisnost RS-a.

O kakvim to „pogodnim okolnostima“ govori Dodik?

Najbolje ćemo ih objasniti na primjeru Hrvatske koja je, unatoč porazu velikosrpske ideologije u Domovinskom ratu, i dalje u fokusu geopolitike „srpskoga sveta“.

Da velikosrpski krugovi nisu odustali od protuhrvatske politike i od hrvatskih zemalja jasno je ne samo iz Vulinove izjave da „srpski svet“ podrazumijeva jedan državni prostor, nego i iz cjelokupnoga odnosa prema Republici Hrvatskoj. Srbijanski političari kontinuirano preuveličavaju zločine iz Drugoga svjetskog rata (milijunske brojke o logoru Jasenovac), bl. Alojzija Stepinaca proglašavaju zločincem, legitimnu vojno-redarstvenu akciju Oluja proglašavaju genocidnom, a o tome se snimaju filmovi i serije. Svakodnevno se u režimskim medijima tipa Pink i Happy TV širi mržnja prema svim ne-srpskim narodima.

Srbijanske kulturne institucije svojataju dubrovačku književnost, a srbijanski jezikoslovci nedavno su „granice srpskoga jezika“ proširili na hrvatske teritorije. Jednako tako, i u deklaraciji o srpskom kulturnom prostoru jasno se svojataju hrvatski teritoriji. Predstavnik Hrvata u Republici Srbiji Tomislav Žigmanov stalno upozorava na projekt

stvaranja "nacije", a slično se uz autorstvo režima pokušava provesti u odnosu na Šokce. S druge strane, treba po Izdvojeno hrvatska sigurnosno-obavještajna agencija (SOA) u svojim godišnjim izvješćima posljednjih godina redovito upozorava na jačanje četništva ne samo u Srbiji, nego i u Republici Hrvatskoj (za što se može navesti niz primjera).

Tajne akcije (covert action), koje su još nazivaju tajnim operacijama ili u ruskom sigurnosno-obavještajnom vokabularu „aktivne mjere“, podrazumijevaju pokušaje određene države da utječe na događaje u drugim državama ili teritorijima bez otkrivanja svoje umiješanosti. Broj takvih operacija mogao bi se povećati u godinama pred nama, a Hrvatska od njih nije bila pošteđena ni prethodnih godina u okviru provedbe nove velikosrpske strategije.

Žele prisvojiti hrvatske teritorije

Koji su ciljevi geopolitike i ideologije „srpskoga sveta“ u odnosu na Hrvatsku danas? Njih ponajbolje sažima dr. Milomir Stepić, predsjednik Instituta za političke studije i ključna figura srbijanske geopolitičke škole. Milomir Stepić dio je srbijanske „duboke države“ čiji stavovi reflektiraju dominantan stav srpske geopolitičke škole. Ono što on javno govori predstavlja strateške planove srpske geopolitike danas.

U okviru „rekonfiguracije postjugoslavenskog prostora“ (kako glasi naslov njegova članka koji je objavljen prošle godine na portalu Novi Standard) Dalmacija bi prema Stepićevu konceptu postala nova mala država kao latinsko „geopolitičko i geokulturno sidro“ na Balkanu s potencijalom transjadranskog posrednika za širenje utjecaja dublje u njegovu unutrašnjost. Dalmatinska bi se država formirala na pseudoantičkim povijesnim temeljima i maritimnom talasokratskom identitetu. „Njen etnički sastav je sada kompaktan hrvatski, s izrazitim rimokatoličkim obilježjima i snažnom antisrpskom orijentacijom (naročito u zaleđu uslijed konvertitskog sindroma 'bivših Srba'), ali s izgradnjom državnosti moguće je da se transformira u dalmatinski u smislu državne nacije“.

Stepić, kako vidimo, u skladu s velikosrpskom ideologijom Hrvate smatra „bivšim Srbima“, a Republiku Hrvatsku bi ovako raskomadao: „Dunavska tzv. Prirodna (fluvijalna) granica s Hrvatskom Federacijom definirala bi se u skladu sa

pravilom razgraničenja na velikim, plovnim rijekama, tj. talvegom (sredinom plovnog puta), a ne prema dugogodišnjim pretenzijama Hrvatske prema Srbiji da granica slijedi napuštene meandre na lijevoj (bačkoj) strani rijeke. Između Opatovca i Mohova na desnoj obali granica bi skretala s Dunava na jug, presijecala 'vrat' lločkog panhandle-a (površine oko 120 km kvadratnih) tako da on pripadne Srpskoj Federaciji (naselja Mohovo, Bapska, Šaregrad i Ilok), i dalje nastavljala postojećom granicom Srbije i Hrvatske do rijeke Save. Ta korekcija učinila bi se ne samo zato što je Ilok u prvom međurepubličkom razgraničenju sredinom 1945. godine zajedno sa Šidskim srezom pripao Srbiji, pa potom joj tendenciozno oduzet i dodijeljen Hrvatskoj, nego iz sigurnosnih (odsijecanja

prijetecog hrvatskog 'klina') i prometno-gravitacijskih razloga (pristup mostu kod Bačke Palanke sa srijemske strane). Granica uzvodno Savom također bi pratila talveg i s minimalnim izmjenama naslijedila bi sadašnju državnu granicu Hrvatske i BiH sve do sela Košutarice pred Jasenovcem. Kompleks nekadašnjeg ustaškog koncentracijskog logora smrti i samo naselje granica bi zaobilazila sa sjeverne strane (duž kanala Veliki Strug) tako da oni ostanu u sastavu Srpske Federacije, na njenu odgovornu brigu i njegovanje kulture sjećanja na srpsko genocidno stradanje u NDH. Potom bi granica prelazila veliki savski meandar nizvodno od sela Višnjice na desnoj obali i ulazila u jugoistočni dio Sunjskog polja. Dalje bi uglavnom pratila srpsko-hrvatski etno-prostorni kontakt i granicu nekadašnjeg zapadnog dijela Republike Srpske Krajine: produžila bi pravcem zapad-sjeverozapad na Kupu, zadržavajući Petrinju na srpskoj strani; od tog grada nastavljala bi jugoistočnim obodom Pokuplja do Cerovca Vukmaničkog nedaleko od Karlovca; djelomično bi uzvodno pratila Koranu i Mrežnicu, obilazila Plaški sa sjeverozapadne strane tako da ostane srpski, penjala se na Malu Kapelu i oštro skretala njenim grebenom prema jugoistoku; spuštala bi se u Gacko polje ostavljajući Otočac Hrvatskoj Federaciji, te opet zauzimala jugoistočni smjer kroz Krbavu. Skrećući gotovo pod pravim uglom, poprečno bi presijecala Ličko polje i neznatno na hrvatsku štetu odstupala od etničke i nekadašnje krajiške granice, ostavljajući Hrvatskoj Federaciji Perušić i Veliki Žitnik, rodno selo Anta Starčevića, a u Srpsku Federaciju uključujući Gospić, Smiljan, rodno selo Nikole Tesle, i Jadovno na Velebitu, mjesto velikog srpskog stradanja od ustaša. Od prijevoja Baške Oštarije granica bi grebenom Velebita bila trasirana na jugoistok i na jadransku obalu se spuštala kod Barić Drage. Prelazila bi Velebitski kanal i presijecala otok Pag tako da Srpskoj Federaciji pripadne njegov manji, jugoistočni dio, kako bi plovni put ispod Virskog i Paškog mosta omogućio nesmetan srpski plovni pristup kroz Maslениčko ždrilo u Novigradsko i Karinsko more (zaljeve). Morska granica bi se povukla između ostrva Silbe i Oliba, koji bi pripali Hrvatskoj Federaciji, te Premude i Škarde, koji bi pripali Srpskoj Federaciji, kako bi važan međunarodni plovni put Zadar-Ankona, koji prolazi između druga dva navedena ostrva, nesmetano funkcionirao“.

Računaju na rusku pomoć

Srpska Federacija bi prema Stepiću u geopolitičkom smislu predstavljala balkanskog eksponenta i simbol postameričkog poretka u kome će dominirati euroazijske sile, te ključni čimbenik prave, a ne lažne stabilizacije Balkana. „Također, njena uloga bit će da zadržava njemačke ekspanzionističke ambicije dalje prema jugoistoku, prodor neosmanizma posredstvom balkanskih 'pega' islamiziranog stanovništva i prozelitske rimokatoličke 'pipke' s apeninske strane Jadrana. Istovremeno, trpet će stalne pritiske i prijetnje s tih strana, kojima će, htjela ne htjela, imati zadatak i kapacitet da se suprotstavi samo u novom globalnom i euroazijskom geopolitičkom kontekstu, tj. uz konkretnu rusko-kinesku potporu“.

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu ohrabrila je Stepića. U intervjuu specijalnom dopisniku međunarodne redakcije Savezne novinske agencije, on je nedavno govorio - kako se ističe u uvodu intervjua – „o tome zašto su Rusiji potrebne sve srpske zemlje na Balkanu u jedinstvenoj državi, kako događaji u Ukrajini utječu na balkanske zemlje, zašto je zbog napredovanja Rusa na frontu na Balkanu cijela atlantička struktura posrnula, o ciljevima srpskog naroda u 21. stoljeću, o mjestu Srbije u geopolitici neoeuroazijstva i o 'NATO-pravoslavju“.

Iz razgovora je kristalno jasno kako vodeći ljude srpske geopolitičke škole nisu odustali od hrvatskih zemalja, da govore o povratku tzv. Republike Srpske Krajine i da sanjaju da će u sklopu jačanja ruskog utjecaja na Balkanu moći realizirati svoje ciljeve.

Stepić tako apostrofira da se zbog ruskog napredovanja na frontu čitava atlantička arhitektura Balkana ljulja. „Pojavila se sumnja i razočarenje u NATO i EU, posebno u novoprimitljenim članicama. Nesigurnost izaziva paniku. Postavlja se ključno pitanje: hoće li se Rusija zadovoljiti ograničenim dometima i djelomičnom uspjehom u dijelu ili cijeloj današnjoj Ukrajini, ili će nastaviti dalje, da suštinski mijenja unipolarni poredak koji je na izdisaju? Otvoreno se govori o 'promjenama granica Ukrajine' i o 'novim granicama Rusije“.

Ovdje su dodate i pa dodaje da to „znači da i granice silom nametnute na štetu srpskih zemalja i srpskih interesa. **Izdvojeno** venskom dijelu Balkana – nisu nedodijeljive. Kao što Ukrajina, pribaltičke, pa i neke druge republike bivšeg SSSR-a geopolitički i etno-civilizacijski funkcioniraju kao anti-Rusija, analogno je bivšim jugoslavenskim republikama namijenjena uloga anti-Srbije“.

Srbi se uzdaju, naglašava Stepić, u Rusiju da će tome učiniti kraj, a objašnjava i potporu ruskoj agresiji na Ukrajinu. „Otuda tako snažna i masovna srpska potpora Rusiji, što ne smije zanemariti ni politička nomenklatura u Beogradu. Ipak, Srbi strahuju da Rusi ne upadnu u istu zamku pristanka na besplodne pregovore i podlegnu taktici kreni – stani – povuci se. Bila bi to neoprostiva kratkovidost“.

Nadalje, Stepić „kratko i krajnje pojednostavljeno“ podvlači da su srpski ciljevi u nastavku 21. stoljeća „oslobođenje i ujedinjenje. Jer: velik dio srpskih zemalja je pod okupacijom Zapada (prvenstveno Kosovo i Metohija); nekadašnja Republika Srpska Krajina nasilno je zauzeta i stradala 1995. slično kao u vrijeme ustaškog genocida tijekom Drugoga svjetskog rata; Republika Srpska se silom drži u sastavu BiH, suočena sa muslimanskom/bošnjačkom hegemonijom i prijetnjom nestanka; Crnu Goru – povijesnu srpsku državu – Zapad nastoji instalirati kao 'srpsku Ukrajinu'; o antisrpskom djelovanju titoističkih 'instant-nacija', kako ih je nazvao akademik Milorad Ekmečić, da i ne govorim. Srbi su svjesni da sve ove nagomilane izazove ne mogu riješiti sami, već samo ako se dogodi 'povratak Rusije na Balkan' i istiskivanje utjecaja nenaklonjenih SAD, Velike Britanije, EU i njenih pojedinačnih članica“.

Anticipirajući povratak realizma u međunarodne odnose Stepić ovako opisuje važnost Balkana: „Budući da je geopolitički značaj Balkana za europske i euroazijske, pa čak i za svjetske poslove neprolazan, a da će se, po svojoj prilici, vratiti vrijeme (neo)klasičnih interesnih sfera, Rusija bi morala odrediti svoju zonu utjecaja. To će biti znak da ona ponovo postaje prava, kredibilna velika sila“.

Oslonac ruskog povratka na Balkan, tj. oslonac njenog balkanskog geopolitičkog vektora „može biti samo srpski čimbenik, ne samo zbog istovjetnog slavensko-pravoslavnog, već i zbog sličnog geopolitičkog identiteta i analognih interesa. Svi ostali su poslije rušenja Berlinskog zida pokazali prevrtljivost, nepouzdanost i otvorenu antirusku orijentaciju, dosljedno u praksi razvijajući tezu Zapada o 'malignom ruskom utjecaju' koji treba eliminirati pod svaku cijenu. Rumunjska i Bugarska, Rusiji tako važne zbog izlaska na Crno more, u tome prednjače, zanemarujući povijesni ruski doprinos njihovom nacionalnom oslobođenju, državnom konstituiranju i teritorijalnom proširenju“.

„Srbi se nadaju“ – nada se i Stepić – „da će Rusi sve to uzeti u obzir prilikom budućeg geopolitičkog preoblikovanja Balkana i da ne će 'kupovati' savezništvo drugih na štetu Srba, tj. da će u formiranju 'novog balkanskog subpreokta' srpski čimbenik biti 'favorit', a ostali „žrtvena janjad“ (kako bi to rekao A. Dugin)“.

Stepić izražava nadanje da će ruski povratak na Balkan teritorijalno proširiti Srbiju: „Ako se složimo da joj je srpski čimbenik najpouzdaniji regionalni saveznik, onda bi Rusija trebala učiniti da on bude što snažniji i teritorijalno prostraniji. Oslanjanje samo na Srbiju u sadašnjim granicama, uključujući i Kosovo i Metohiju, kao i na sputanu Republiku Srpsku – nije dovoljno i geopolitički efikasno. Potrebno je ujedinjenje srpskih zemalja u integralnu srpsku državu i tek to će jamčiti miran, stabilan i neatlantistički, već neoeuroazijski Balkan“, zaključuje Stepić.

Jasno je iz svega navedenoga da ključnu potencijalnu točku širenja ruskoga utjecaja na Zapadnom Balkanu predstavlja Srbija. Srpski nacionalisti nadaju se slijedi pad američke moći i jačanje moći Rusije i Kine. U novim geopolitičkim realnostima Srbija bi, prema ideolozima geopolitike „srpskoga sveta“, uz pomoć Rusije trebala vratiti Kosovo, pripojiti Republiku Srpsku, ali i značajan dio hrvatskih teritorija.

Srbija danas nema političke, diplomatske, ekonomske i vojne potencijale za realizaciju gore spomenutih ciljeva, no uz poticaje izvana ima sposobnost za izazivanje destabilizacijskih akcija na širem području bivše Jugoslavije. Tu činjenicu treba uvažiti i Republika Hrvatska koja je i dalje predmet interesa velikosrpskih krugova u okviru geopolitike „srpskoga sveta“.

Davor Dijanović

Tekst je dio niza „Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti“, a objavljen je na Portalu HKV-a u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2022. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Izvori

Astrid Prange, Kina, Mađarska, Srbija: tko su Putinovi saveznici i zašto?, Deutsche Welle, 24. veljače 2022.

Richard Kraemer, Serbia on the Edge, Foreign Policy Research Institute

Milimir Stepić, O rekonfiguraciji postjugoslavenskog prostora (1), Novi Standard, 3. 6. 2021.

Milimir Stepić, O rekonfiguraciji postjugoslavenskog prostora (2), Novi Standard, 4. 6. 2021.

Milimir Stepić: Rusija ne sme pristati na parcijalni uspeh, Novi Standard, 26. 7. 2022.

Povezano

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti (I.) - Od Kijevske Rus'i do moderne ukrajinske države: Stoljeća bremenite povijesti

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti (II.) - Aneksija Krima i dezavuiranje ukrajinskog identiteta i državnosti

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti (III.) - "Ruski svijet" i agresija Ruske Federacije na Ukrajinu

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu: Povijesni, geopolitički i sigurnosni aspekti (IV.) - Vjerski prijepori Kijeva i Moskve